

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/38/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4419205105
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Vacková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4419205105.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Vackovej a sudkýň JUDr. Lýdie Gálisovej a JUDr. Márie Malíkovej v spore žalobcov: 1. L. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX/XX, XXX XX Y., 2. K. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX/XX, XXX XX Y., zastúpených: Finlegal services, s.r.o., so sídlom Štefánikova 23, 811 05 Bratislava, IČO: 46 283 421, proti žalovanému: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpenému: Remedium Legal, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 53 255 739, o určení, že zmluvné záložné právo v prospech žalovaného zaniklo na základe výkonu záložného práva prednostného záložného veriteľa, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 29. novembra 2021 č.k. 9C/63/2019-231, v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 11. marca 2022 č.k. 9C/63/2019-275, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, v spojení s opravným uznesením, mení tak, že žalobu z a m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v prvom a druhom rade v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1.1. V predmetnej veci sa žalobcovia domáhali voči žalovanému určenia, že zmluvné záložné právo v prospech žalovaného, viaznuce na nehnuteľnosti evidovanej Okresným úradom Nové Zámky, katastrálny odbor, na LV č. XXXX, okres X. B., obec H., katastrálne územie H., v celosti ako byt č. X na prízemí vo vchode XXX v bytovom dome súpisné číslo XXX, postavenom na parcele č. XXX/X (právny vzťah k parcele evidovaný na LV č. 1), podiel priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a na príslušenstve XXXX/XXXXX, zaniklo na základe výkonu záložného práva prednostného veriteľa.

1.2. Súd prvej inštancie vo veci po prvý krát rozhodol rozsudkom zo dňa 22. júna 2020 č.k. 9C/63/2019-121, ktorým žalobu zamietol. Na odvolanie žalovanej odvolací súd uznesením zo dňa 27. septembra 2021 č.k. 25Co/119/2020-203 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Dospel k záveru, podľa ktorého ak došlo k výkonu zákonného záložného práva, vzniknutého podľa § 15 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z., na základe reálne existujúcej pohľadávky ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov, išlo o výkon záložného práva prednostného záložného veriteľa a záloh sa v súlade s ustanovením § 151ma ods. 3 OZ prevádza nezaťažený záložnými právami ostatných záložných veriteľov zapísaných v katastri nehnuteľností.

2.1 Súd prvej inštancie svojim druhým rozsudkom, v spojení s opravným uznesením, určil, že zmluvné záložné právo v prospech žalovaného viaznuce na nehnuteľnosti evidovanej Okresným úradom Nové Zámky, katastrálnym odborom, zapísané na LV č. XXXX, pre okres: X. B., obec: H., katastrálne územie: H. a to v celosti: ako byt č. X na prízemí vo vchode č. XXX, v bytovom dome so súp. č. XXX, postavenom

na parcele č. XXX/X (právny vzťah k parcele je evidovaný na LV č. X), podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a na príslušenstve je XXXX/XXXXX, zaniklo na základe výkonu záložného práva prednostného záložného veriteľa, počnúc od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, voči žalovanému nepriznal. Svoje rozhodnutie právne zdôvodnil ustanoveniami § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku, § 15 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, v znení účinnom do 31.03.2019 a od 01.04.2019, § 15 ods. 3 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, § 151k ods. 1, § 151ma ods. 3 Občianskeho zákonníka.

2.2. Súd prvej inštancie mal zato, že žalobcovia preukázali naliehavý právny záujem na určovacej žalobe podľa § 137 písm. c) CSP, lebo bez nej by nedosiahli výmaz zmluvného záložného práva v prospech žalovaného, keďže pohľadávka žalovaného zabezpečená zmluvným záložným právom je pohľadávkou voči pôvodným vlastníkom dotknutých nehnuteľností, X. R. a C. R., a vznikla zo zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 18.12.2009 medzi Slovenskou sporiteľnou, a.s. na strane veriteľa a pôvodnými vlastními dotknutých nehnuteľností na strane dlžníka. Teda išlo o vznik záložného práva registráciou podľa ustanovenia § 151e ods. 2 OZ. Mal preukázané, že žalobcovia nadobudli vlastníctvo k dotknutým nehnuteľnostiam v dobrej viere udelením príklepu na dobrovoľnej dražbe a iba na základe nesprávneho postupu a pochybenia Okresného úradu X. B., katastrálneho odboru, neboli pomery k dotknutým nehnuteľnostiam na LV č. XXXX, kat. územia H., po uskutočnení dražby správne zaevidované a zmluvné záložné právo, ktoré na dotknutých nehnuteľnostiach viazlo, nebolo vymazané. Žalobcovia iným spôsobom nevedia dosiahnuť výmaz zmluvného záložného práva žalovaného. Ďalej súd prvej inštancie skúmal aktívnu vecnú legitimitáciu žalobcov a zistil, že sú aktívne vecne legitimovaní v konaní, keď udelením príklepu na dobrovoľnej dražbe pod č. M 77/2017 nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, zapísaným na LV č. XXXX, kat. územie H. s tým, že na liste vlastníctva v časti C: T. zostalo uvedené záložné právo v prospech žalovaného, ako právneho nástupcu záložného veriteľa.

2.3. K námietke právneho zástupcu žalovaného v záverečnej reči, podľa ktorej nie je pasívne vecne legitimovaný, lebo žalobcovia neoznačili žalovaných tak, ako sú zapísaní na LV č. XXXX kat. územia H., konkrétne B. Y. a B. Y., z toho dôvodu vyhovie podanej žalobe bude viesť k ďalším súdnym konaniam vo vzťahu k týmto vydražiteľom, uviedol, že žalovaný je pasívne vecne legitimovaný, keďže od podania žaloby 15.10.2019 túto skutočnosť nenamietal, až v závere s odôvodnením, že popri žalovanom by mali vystupovať na jeho strane aj vydražitelia predmetného bytu B. Y. a B. Y.. Žalovaný tvrdil, že k vydraženiu predmetného bytu malo dôjsť 21.05.2021, ale nepredložil žiadny listinný dôkaz o takejto právnej skutočnosti. S poukazom na ustanovenie § 153 ods. 1, 2, 3 CSP túto námietku žalovaného vyhodnotil ako nedôvodnú, v rámci hospodárnosti konania, keďže advokát, ako osoba práva znalá, mal dostatočný časový priestor od 21.05.2021, keď došlo k vydraženiu predmetného bytu, aby o tom súdu zaslal dôkaz a namietal vecnú legitimitáciu žalovanej strany. Preto neprihliadol na túto procesnú námietku a dospel k právnomu záveru, že žalovaný je pasívne vecne legitimovanou stranou sporu.

2.4. Súd prvej inštancie sa, viazaný právnym názorom odvolacieho súdu uvedeným v bode 16. uznesenia sp.zn. 25Co/119/2020-203 zo dňa 27.09.2021, zaoberal dôvodnosťou uplatnenej žaloby. Konštatoval, že u žalobcov sa jednalo o vznik zákonného záložného práva podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z., ktoré vzniká zo zákona a nie je potrebná žiadna iná právna skutočnosť v zmysle ustanovenia § 151e ods. 1 OZ. Z dôvodu, že vznik zákonného záložného práva k bytu nie je podľa § 15 ods. 1 zákona o vlastníctve bytov podmienený jeho zápisom v katastri nehnuteľností (záznam plní iba evidenčnú funkciu), toto právo vzniká na základe inej právnej skutočnosti a časovo nie je viazané na moment právoplatnosti rozhodnutia okresného úradu, katastrálneho odboru, o vykonaní zápisu vo forme zápisu. Vykonanie záznamu záložného práva v katastri nehnuteľností má len deklaratórny charakter. Časovým momentom vzniku zákonného záložného práva k bytu alebo nebytovému priestoru je nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti prvým vlastníkom, resp. dátum účinnosti príslušného zákonného ustanovenia, na základe ktorého vzniklo. Na vznik zákonného záložného práva, zápis na liste vlastníctva nie je potrebný, keďže vzniká na základe inej skutočnosti a záznamom sa len deklaruje jeho vznik. Časový moment vzniku zákonného záložného práva, vzhľadom na jeho akcesorickú povahu, sa viaže k vzniku pohľadávky, pričom ide o pohľadávky už existujúce a zároveň tie, ktoré vzniknú v budúcnosti, pričom zákonné záložné právo sa môže realizovať len k existujúcej pohľadávke. Podstatný rozdiel medzi zákonným záložným právom a záložným právom vzniknutým na základe registrácie je ten, že záložné právo, ktoré vzniká registráciou podľa § 151e ods. 2 OZ, je vždy neskoršieho poradia ako zákonné záložné právo vzniknuté podľa § 15 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z. A to aj v prípade, že v čase vzniku tohto ďalšieho záložného práva ku dňu jeho zápisu do katastra nehnuteľností nebude mať vlastníkom bytu alebo nebytového priestoru žiadne dlhy voči spoločenstvu, či ostatným vlastníkom bytov alebo nebytových priestorov v dome. Dospel k záveru, že v konkurencii záložných práv má zákonné záložné

právo vždy prednostné postavenie, a to bez ohľadu na jeho zápis v katastri nehnuteľností, keďže tento zápis má len deklaratórny charakter. Ak došlo k výkonu zákonného záložného práva, vzniknutého podľa § 15 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z., na základe reálne existujúcej pohľadávky ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov, išlo o výkon záložného práva prednostného záložného veriteľa a záloh sa v súlade s ustanovením § 151ma ods. 3 OZ prevádza nezaťažený záložnými právami ostatných záložných veriteľov zapísaných v katastri nehnuteľností. Z poukazom na uvedené a viazaný právnym názorom a záverom odvolacieho súdu, súd prvej inštancie žalobe žalobcov v celom rozsahu vyhovel.

2.5. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 255 CSP a nepriznal ich žalobcovi, lebo pred vyhlásením rozsudku vo veci samej uviedol, že v prípade úspechu si neuplatňuje nárok na náhradu trov konania voči žalovanému.

3.1. Žalovaný podal v zákonnej lehote odvolanie a navrhoval, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol. Žiadal priznať nárok na náhradu prvoinštančného aj odvolacieho konania. Dôvodil, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.2. Tvrdil, že dňa 21.05.2021 sa konalo prvé kolo dražby, predmetom ktorej bola predmetná nehnuteľnosť a vydražiteľom predmetu dražby sa stali B. Y. a B. Y.. Úspešným vykonaním dobrovoľnej dražby podľa príslušného listu vlastníctva záložného právo zaniklo. Ako dôkaz predložil notársku zápisnicu. S poukazom na ustanovenie § 217 ods. 1 CSP uviedol, že jeho záložné právo bolo úspešne vykonané dňa 21.05.2021 a teda zaniklo v zmysle § 151md ods. 1 písm. i) OZ. Preto súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, nakoľko v čase vydania rozsudku záložné právo už neexistovalo, zaniklo vykonaním a bolo vymazané z príslušného listu vlastníctva. S ohľadom na zánik záložného práva pred vydaním rozsudku, ktorým súd prvej inštancie určil, že záložného právo zaniklo na základe výkonu záložného práva prednostného záložného veriteľa, v čase vydania napadaného rozhodnutia nemohol existovať naliehavý právny záujem žalobcov na určení, či tu právo je alebo nie je. Preto pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že naliehavý právny záujem je preukázaný s ohľadom na vlastnícke právo žalobcov a existenciou zápisu záložného práva na príslušnom liste vlastníctva, tak vychádzal z nesprávnych skutočností, nakoľko z príslušného listu vlastníctva jednoznačne vyplýva, že žalobcovia nie sú vlastníkami nehnuteľnosti a k nehnuteľnosti nie je zapísané záložné právo žalovaného, o ktorom rozhodol. Na predmetný nedostatok aktívnej a pasívnej vecnej legitímácie v konaní ako aj na vykonanú dražbu upozorňoval na pojednávaní. S poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 16.12.2010 sp.zn. 3Cdo 186/2010 uviedol, že vykonal svoje záložné právo formou dobrovoľnej dražby konanej dňa 21.05.2021 a platnosť tejto dražby nebola napadnutá žalobou v zmysle § 21 ods. 2 v prekluzívnej trojmesačnej lehote, preto záver súdu prvej inštancie o určení existencie záložného práva je pre usporiadanie vzájomných vzťahov sporových strán irelevantný, nemôže zvrátiť platnosť a účinky dražby. Preto sa nestotožnil s názorom konajúceho súdu, že na strane žalobcov existuje naliehavý právny záujem na určení zániku záložného práva žalovaného. Navyše namietal, že výrok I. napadnutého rozsudku je nejasný, neurčitý a nepreskúmateľný, nakoľko z neho nie je jasné, na základe akého výkonu záložného práva prednostného záložného veriteľa malo dôjsť k zániku záložného práva, chýba presné označenie prednostného záložného veriteľa a moment výkonu záložného práva. Preto je v tomto smere nepreskúmateľný a nevykonateľný, súd prvej inštancie v uvedenom výroku nerešpektoval požiadavky určitosti, presnosti a zrozumiteľnosti a týmto postupom konajúceho súdu bola narušená právna istota strán sporu.

4. Žalobcovia sa k odvolaniu písomne nevyjadrili.

5. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou sporu v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 CSP), vec prejednal na nariadenom pojednávaní (§ 383 CSP). Dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením, podľa § 388 CSP, zmenil tak, že žalobu zamietol.

6. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

7.1. V danej veci sa žalobcovia v 1. a 2. rade domáhali voči žalovanému určenia, že zmluvné záložné právo v prospech žalovaného, viaznuce na nehnuteľnosti evidovanej Okresným úradom Nové Zámky, katastrálny odbor, na LV č. XXXX, okres X. B., obec H., katastrálne územie H., v celosti ako byt č. X na prízemí vo vchode XXX v bytovom dome súpisné číslo XXX, postavenom na parcele č. XXX/X (právný vzťah k parcele evidovaný na LV č. X), podiel priestoru na spoločných častiach a spoločných

zariadeniach domu a na príslušenstve XXXX/XXXXX, zaniklo na základe výkonu záložného práva prednostného veriteľa. Žalovaný so žalobou nesúhlasil a navrhoval ju zamietnuť.

7.2. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom, v spojení s opravným uznesením, žalobe vyhovel a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Na odvolanie žalovaného je rozsudok súdu prvej inštancie predmetom prieskumu odvolacím súdom.

8. Odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie v danej veci neaplikoval ustanovenia § 151md ods. 1 písm. i) a ods. 2 Občianskeho zákonníka. Preto postupoval podľa § 382 CSP a prípisom zo dňa 01.03.2023 vyzval strany sporu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu uvedených ustanovení a k posúdeniu aktívnej vecnej legitímácie žalobcov a pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, z dôvodu, že tieto ustanovenia všeobecne záväzného predpisu v doterajšom rozhodovaní veci neboli použité a pre rozhodnutie je aplikácia týchto ustanovení rozhodujúca.

9. Zástupca žalobcov v 1. a 2. rade sa na výzvu odvolacieho súdu písomne nevyjadril.

10. Právny zástupca žalovaného v podanom písomnom vyjadrení uviedol, že na prejednávany prípad je nutné aplikovať § 151md ods. 1 písm. i) OZ a § 151 md ods. 2 OZ, pričom nemožno dospieť k inému záveru ako, že žalobca nie je dôvodná. Poukázal na zánik jeho záložného práva vykonaním v zmysle § 151md ods. 1 písm. i) OZ, potvrdeným výmazom z listu vlastníctva v zmysle § 151md ods. 2 OZ) pred vydaním rozsudku. Ak jeho záložné právo v rozhodnom čase už neexistovalo, žalobe nie je možné vyhovieť. Uviedol, že svoje zmluvné záložné právo vykonal dňa 21.05.2021, kedy sa konalo prvé kolo dražby, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území: H. obec: H. okres: X. B., zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, a to byt nachádzajúci sa v bytovom dome so súp. č. XXX, postavenom na parc. č. XXX/X, vchod: XXX, podlažie, poschodie: prízemie, číslo bytu: X, podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu XXXX/XXXXX. Predmet dražby bol vydražený vydražiteľmi B. Y. a B. Y.. Úspešným vykonaním dobrovoľnej dražby jeho záložné právo zaniklo podľa § 151md ods. 1 písm. i) OZ. Následne bol vykonaný výmaz záložného práva z listu vlastníctva podľa § 151md ods. 2 OZ. S ohľadom na zánik záložného práva pred vydaním rozsudku, v čase vydania napadaného rozhodnutia nemohol existovať naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je z dôvodu, že žalobcovia v tomto čase neboli vlastníkami nehnuteľnosti. Keďže pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia žalobe nebolo možné vyhovieť.

11. Odvolací súd na nariadenom pojednávaní zopakoval dokazovanie oboznámením sa s obsahom LV č. XXXX pre katastrálne územie H., z ktorého vyplýva, že vlastníkami nehnuteľnosti evidovanej Okresným úradom X. B., katastrálny odbor, na LV č. XXXX, okres X. B., obec H., katastrálne územie H., v celosti ako byt č. X na prízemí vo vchode XXX v bytovom dome súpisné číslo XXX, postavenom na parcele č. XXX/X (právny vzťah k parcele evidovaný na LV č. X), a podielu priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a na príslušenstve XXXX/XXXXXX, sú B. Y., nar. XX.XX.XXXX, a B. Y., nar. XX.XX.XXXX, veľkosť spoluvlastníckeho podielu 1/1. Zároveň z časti C: Ťarchy nevyplýva záložné právo zriadené v prospech žalovaného.

12. Zástupkyňa žalovaného na odvolacom pojednávaní uviedla, že sa pridriava všetkých písomných vyjadrení, ktoré v konaní predložili, ako aj dôvodov uvedených v odvolaní. Na týchto vyjadreniach zotrváva. Na záver poukázala na dôvody odolania, podľa ktorých petit nie je dostatočne jasný a zrozumiteľný a nestačí na zápis do katastra nehnuteľností. Takto formulovaný petit spôsobí, že žalobcovia budú nútení iniciovať ďalšie súdne konania. Navyše žalobcovia nepodali žalobu o neplatnosť dražby, preto rozhodnutie, ktorým by bolo žalobe, vyhovené by narušilo princíp právnej istoty.

13. Podľa § 151md ods. 1 písm. i) Občianskeho zákonníka, záložné právo zaniká

i) ak sa vykonal bez ohľadu na rozsah uspokojenia veriteľa.

14. Podľa § 151md ods. 2 Občianskeho zákonníka, po zániku záložného práva sa vykoná výmaz záložného práva z registra záložných práv alebo z osobitného registra, ak sa na vznik záložného práva vyžaduje podľa zákona registrácia v osobitnom registri; výmaz sa vykoná ku dňu uvedenému v žiadosti na výmaz záložného práva, najskôr však ku dňu zániku záložného práva.

15. Podľa § 137 písm. c) CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o

c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

16.1. Po zopakovanom dokazovaní odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je nesprávne, založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Súd prvej inštancie skúmal aktívnu vecnú legitímáciu žalobcov a dospel k záveru, že žalobcovia sú v konaní aktívne vecne legitímovaní, keď udelením príklepu na dobrovoľnej dražbe pod č. M 77/2017 nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, zapísaným na LV č. XXXX, katastrálne územie H. s tým, že na liste vlastníctva v časti C: Ťarchy zostalo uvedené záložné právo v prospech žalovaného. S uvedeným záverom sa odvolací súd nestotožňuje.

16.2. Súd prvej inštancie zotrval na svojom závere o aktívnej vecnej legitímácii žalobcov v danej veci napriek tvrdeniu žalovaného na pojednávaní dňa 29.11.2021, podľa ktorého predmetnú nehnuteľnosť vlastní B. Y. a B. Y., ktorí ju nadobudli v dražbe konanej dňa 21.05.2021. Z obsahu zápisnice pritom vyplýva, že uvedené tvrdenie ani nebolo sporné, keďže zástupca žalobcov ho nepoprel. Hoci právny zástupca žalovaného k uvedenému skutkovému tvrdeniu nenavrhol vykonať žiadne dokazovanie, v prípade pochybností si súd prvej inštancie mohol toto skutkové tvrdenie overiť a aj bez návrhu vykonať dôkaz podľa § 185 ods. 2 CSP aktuálnym výpisom z katastra nehnuteľností, ku ktorému má prístup online priamo v pojednávacíj miestnosti. Súd prvej inštancie sa však uvedenou skutkovou okolnosťou nezaoberal, v dôsledku čoho dospel nesprávnemu právnemu záveru, že žalobcovia sú aktívne vecne legitímovaní v danej veci.

16.3. Na to, aby sa niekto stal účastníkom konania, netreba, aby bol účastníkom hmotno-právneho vzťahu, o ktorý v konaní ide; stačí, ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom) alebo aby bola proti nemu podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Či však bude žalobca v spore úspešný, závisí od toho, či je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je jeden účastník subjektom práva a účastník na opačnej procesnej strane subjektom povinnosti, ktoré sú predmetom konania, sa v občianskom procesnom práve užíva pojem vecná legitímácia. Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa určitá fyzická alebo právnická osoba len subjektívne cíti byť účastníkom určitého hmotno-právneho vzťahu, ale vždy iba to, či účastníkom objektívne je alebo nie je. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotno-právneho oprávnenia (žalobca), nie je nositeľom toho hmotno-právneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide; o nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ide naopak vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, o ktorú v konaní ide. (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3 Cdo 192/2004).

16.4. Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že preskúmavanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta, a to v priebehu celého konania. Pokiaľ totiž v konaní dôjde k zmene hmotnoprávneho postavenia žalobcu alebo žalovaného v tom smere, že títo stratia postavenie účastníka hmotnoprávneho vzťahu, či už v dôsledku právneho úkonu alebo inej právnej skutočnosti, musí súd aj v jeho priebehu vyhodnotiť, či vecná legitímácia strán sporu trvá aj po uvedenej zmene.

16.5. V danej veci došlo v priebehu konania k výkonu záložného práva žalovaného viaznuceho k bytu vo vlastníctve žalobcov, pričom na dobrovoľnej dražbe, ktorá sa konala dňa 21.05.2021 nadobudli vlastnícke právo k tomuto bytu B. Y. a B. Y. v podiele X/X, v dôsledku čoho zároveň zaniklo záložné právo žalovaného jeho výkonom podľa § 151md ods. 1 písm. i) Občianskeho zákonníka. Uvedené skutočnosti vyplývajú z aktuálneho listu vlastníctva, z ktorého je zároveň zrejmé, že záložné právo žalovaného bolo z listu vlastníctva vymazané. Tým žalobcovia stratili aktívnu vecnú legitímáciu domáhať sa voči žalovanému požadovaného určenia. Navyše v dôsledku výkonu záložného práva žalovaným, jeho zániku a následného výmazu z listu vlastníctva v priebehu konania, už nie je možné ani žalovaného považovať za pasívne vecne legitímovaného v danej veci. Na základe uvedených skutočností dospel odvolací súd k záveru, že žalobcovia nie sú aktívne vecne legitímovaní, nakoľko už nie sú vlastníckmi predmetného bytu, ktorý v dražbe nadobudli tretie subjekty, ktoré vstúpili do práv a povinností vlastníka, preto nie sú nositeľmi hmotného práva, danej veci domáhať sa určenia, že záložné právo viaznuce k bytu v prospech žalovaného, zaniklo. Ani žalovaný už nie je pasívne vecne legitímovaný, keďže po zániku jeho záložného práva a jeho výmazu z listu vlastníctva už nie je nositeľom hmotnej povinnosti, konkrétne strpieť určenie, že jeho záložné právo zaniklo.

17.1. Odvolací súd ďalej považuje za potrebné uviesť, že základným predpokladom úspešnosti žaloby o určenie, či tu právo je alebo nie je, je právny záujem žalobcu, ktorý musí mať naliehavý charakter (§ 137 písm. c) časť vety pred bodkočiarkou CSP). Ide teda o záujem, ktorý má význam po právnej stránke. „Samotná dôvodnosť skutkových právnych tvrdení žalobcu ešte neznamená, že prípadný vyhovujúci určovací rozsudok bude mať pre žalobcu právny význam, teda, či sporové súdne konanie bude užitočné alebo naopak zbytočné. Súdne konanie môžeme chápať aj ako určitú službu poskytovanú štátom žalobcovi za účelom ochrany jeho práv, preto je dôvodné zisťovať, či má pre žalobcu zmysel.“ (Y. M., O. S., L. J., H. S., L. J., V. M. a kol. M. sporový poriadok. F. J.: S. H. L., 2016, s. 500). Naliehavý právny záujem na určenie je daný tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu alebo kde by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým. Pre naplnenie zákonného predpokladu, ktorým je danosť naliehavého právneho záujmu, musí existovať aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi

žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý nie je možné iným právnym prostriedkom odstrániť. Určovací žaloba má spravidla preventívny charakter, pretože jej účelom je dosiahnuť ochranu práva žalobcu skôr ako dôjde k porušeniu práva alebo právneho vzťahu a nie je opodstatnená tam, kde boli právo alebo právny vzťah už porušené a je namieste podanie žaloby na plnenie.

17.2. Odvolací súd sa nestotožňuje ani so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého žalobcovia preukázali naliehavý právny záujem na určovacej žalobe podľa § 137 písm. c) CSP, lebo bez nej by nedosiahli výmaz zmluvného záložného práva v prospech žalovaného. Pritom dôvodil vlastníckym právom žalobcov a existenciou zápisu záložného práva na príslušnom liste vlastníctva. V tomto smere treba prisvedčiť tvrdeniu žalovaného v odvolaní, podľa ktorého súd prvej inštancie vychádzal z nesprávnych skutočností, nakoľko z príslušného listu vlastníctva jednoznačne vyplýva, že žalobcovia nie sú vlastníckymi nehnuteľnosťami a k nehnuteľnosti nie je zapísané záložné právo žalovaného, o ktorom rozhodol. Súd prvej inštancie síce vykonal dokazovanie LV č. XXXX, išlo však o výpis z listu vlastníctva zo dňa 14.09.2017 (č.l. 11) a zo dňa 14.10.2019 (č.l. 14). Neoboznámil sa s aktuálnym výpisom z LV č. XXXX, z ktorého jednoznačne vyplývajú skutočnosti tvrdené žalovaným na pojednávaní dňa 29.11.2021. Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že naliehavý právny záujem žalobcov na požadovanom určení nie je daný.

18. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, v spojení s opravným uznesením, podľa § 388 CSP zmenil a žalobu zamietol.

19. O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1, 2 CSP a podľa § 255 ods. 1 CSP priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a trov odvolacieho konania voči žalobcom v 1. a 2. rade v rozsahu 100 % z dôvodu, že žalovaný bol v celom konaní plne úspešný. O výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom podľa § 262 ods. 2 CSP.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).